

формації курортно-рекреаційних систем відповідно до критеріїв цілісності системи.

Висновки з проведеного дослідження. Проведене наукове дослідження дозволило сформулювати наступні висновки:

– показано, що у сучасній світовій економіці курортні рекреації – одна з самих високоприбуткових сфер господарства, а також одна з тих, що найбільш динамічно розвивається. Функціонування таких систем передбачає існування постійно зростаючих джерел фінансових надходжень, за рахунок залучення мільйонів туристів активно розвивати інфраструктуру територій, створювати додаткові робочі місця;

– розроблено та обґрунтовано концептуальні засади системного дослідження функціонування економіки курортно-рекреаційних утворень, які містять сукупність положень про сутність і дослідження процесу розвитку таких систем, як сукупності трансформаційних перетворень;

– з метою дослідження проблеми економічної трансформації курортно-рекреаційних систем побудовано математичну модель, яка дозволяє здійснювати опис трансформаційних стратегій у вигляді трансформаційного циклу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Боков М.А. Стратегическое управление рекреационными предприятиями в условиях переходной экономики / М.А. Боков. – СПб. : ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 368 с.
2. Амирханов М.М. Экономические проблемы развития рекреационных регионов / М.М. Амирханов, А.А. Татаринцев. – М. : Экономика, 2009. – 142 с.
3. Захарченко П.В. Модели экономики курортно-рекреационных систем / П.В. Захарченко. – Бердянск : Издательство Ткачук, 2010. – 392 с.
4. Inskoop E. National and Regional Tourism Planning: Methodologies and Case Studies / E. Inskoop. – New York : Routledge, 2004. – 249 p.
5. Квейд Э. Анализ сложных систем / Э. Квейд ; пер. с англ. И.И. Андреева, И.М. Верещагина. – М. : Советское радио, 1989. – 520 с.
6. Нельсон Р.Р. Эволюционная теория экономических изменений / Р.Р. Нельсон, С.Дж. Уинтер ; пер. с англ. А.Н. Нестеренко. – М. : Дело, 2002. – 536 с.
7. Лукинов И.И. Эволюция экономических систем / И.И. Лукинов. – М. : Экономика, 2012. – 568 с.
8. Butler R. The Concept of a Tourist Area Cycle of Evolution: Implications for Management of Resources // Canadian Geographer. – 1980. V. 24. – P. 5-12.
9. Лоскутов А.Ю. Основы теории сложных систем / А.Ю. Лоскутов, А.С. Михайлов. – М. – Ижевск : НИЦ «Регулярная и стохастическая динамика», 2007. – 612 с.

УДК 330.341.1

Хомич С.В.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри економічної кібернетики

Рівненського державного гуманітарного університету

ЗАСТОСУВАННЯ ГРУПИ МЕТОДІВ РИНКОВОЇ КАПІТАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ ОЦІНКИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ

Стаття присвячена інтелектуальному капіталу та методам його оцінки. Розкрито особливості групи методів ринкової вартості. Досліджено переваги та недоліки застосування методу ринкової капіталізації та коефіцієнта Тобіна для оцінки інтелектуального капіталу, на основі чого розраховано значення останнього для групи вітчизняних та зарубіжних компаній.

Ключові слова: інтелектуальний капітал, методи оцінки інтелектуального капіталу, метод ринкової капіталізації, коефіцієнт Тобіна.

Хомич С.В. ПРИМЕНЕНИЕ ГРУППЫ МЕТОДОВ РЫНОЧНОЙ КАПИТАЛИЗАЦИИ ДЛЯ ОЦЕНКИ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО КАПИТАЛА

Статья посвящена интеллектуальному капиталу и методам его оценки. Раскрыты особенности группы методов рыночной стоимости. Исследованы преимущества и недостатки применения метода рыночной капитализации и коэффициента Тобина для оценки интеллектуального капитала, на основе чего рассчитано значение последнего для группы отечественных и зарубежных компаний.

Ключевые слова: интеллектуальный капитал, методы оценки интеллектуального капитала, метод рыночной капитализации, коэффициент Тобина.

Khomych S.V. APPLICATION OF MARKET VALUE METHODS FOR EVALUATION OF INTELLECTUAL CAPITAL

The article is devoted to the intellectual capital and methods of its evaluation. The features of the groups methods of market value are defined. The advantages and disadvantages of using the method of market capitalization and Tobin coefficient for evaluation of intellectual capital are investigated, on the base of what the value of the last for the group of domestic and foreign companies is calculated.

Keywords: intellectual capital, methods of evaluation of intellectual capital, market capitalization method, coefficient of Tobin (Tobin's q).

Постановка проблеми. Прогрес людської цивілізації є похідною від ефективного розвитку економічної системи. Задоволення безграничних потреб суспільства при все більше обмежених економічних ресурсах неможливе без продуктивнішого використання останніх. Знання у формі інтелектуального капіталу (ІК) є тією рушійною силою, що дозволяє докорінно змінювати способи виробництва і переходити на нові технологічні уклади. У цьому контексті важливих є

можливість вимірювати інтелектуальний капітал як одну з основ сучасної економічної парадигми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження різноманітних аспектів інтелектуального капіталу як економічної категорії знайшли свої відображення в працях зарубіжних та вітчизняних науковців. Напевно, найбільш цитованими є наукові роботи Н. Бонтіса, Е. Брукінг, Л. Едвінссона, Х. Ітамі, М. Мелоун, І. Нонаки, П. Салівана. Протягом

порівняно невеликого проміжку часу суттєвий внесок у становлення науки про інтелектуальний капітал та суміжними з ними поняттями інноваційної економіки та людського капіталу зробили такі українські вчені, як: В. Базилевич, В. Геєць, А. Чухно, О. Бутнік-Сіверський, О. Кендюхов, Я. Крупка – основні напрацювання відносяться до теоретичних основ інтелектуального капіталу; Л. Федулова, Н. Гавкалова, Н. Маркова, О. Грішнова – розробки щодо практичних питань людського та інтелектуального капіталу в економіці України; В. Порожня, В. Бирський, В. Лось – різні аспекти моделювання інтелектуального капіталу. Попри значний науковий доробок цілої плеяди науковців, багато питань, що стосуються ролі та впливу інтелектуального капіталу в сучасній економічній системі, залишаються недостатньо розробленими. Це стосується проблематики щодо оцінки інтелектуального капіталу.

Постановка завдання. Виходячи з цього, метою статті є дослідження особливостей визначення величини інтелектуального капіталу на основі методу ринкової вартості та коефіцієнту Тобіна, що входять до групи методів ринкової капіталізації. У даному випадку доречно пояснити, що існує як група методів ринкової капіталізації, так і окремий метод ринкової вартості (капіталізації), що входить у дану групу.

Викладення основного матеріалу дослідження. Перш за все потрібно відзначити, що на сьогодні не існує єдиного бачення сутності інтелектуального капіталу, що, як влучно зауважено в роботі [1, с. 215], є наслідком відсутності цього поняття в жодному нормативному документі міжнародного рівня. Тому під інтелектуальним капіталом будемо вважати сукупність формалізованих та неформалізованих знань, які втілені в інтелекті персоналу, технологіях, бізнес-процесах, взаємовідносинах з клієнтами та самим персоналом, і здатна приносити фірмі економічну вигоду та конкурентні переваги [2, с. 125]. Запропоноване визначення дозволяє комплексно відобразити особливості ІК: базується на знаннях, що можуть бути кодифікованими і не кодифікованими; як капітал повинен приносити додатковий дохід; функціонує на мікрорівні; має складну структуру; є поняттям ширшим, ніж людський капітал чи нематеріальні активи. В загальному інтелектуальний капітал складається з трьох основних компонентів: людського, структурного та клієнтського капіталу [3, с. 112].

На сьогодні можна виділити 4 основні групи методів оцінки інтелектуального капіталу: методи ринкової капіталізації, методи прямого виміру, методи віддачі від активів та методи підрахунку показників (балів). Більш повне дослідження методів оцінки інтелектуального капіталу проведено у роботі [4]. Також зазначимо, що на сьогодні найбільш комплексно проблематику методів оцінки ІК висвітлено в роботах К.-Е. Свейбі [5-7].

Методи ринкової капіталізації (Market Capitalization Methods, MCM) базуються на основі обчислення різниці між ринковою капіталізацією (ринковою вартістю) компанії і власним капіталом її акціонерів (балансовою вартістю). Отримана величина розглядається як величина або вартість (якщо в грошовому виразі) інтелектуального капіталу. Найвідоміші методи цієї групи: метод ринкової/балансової вартості (market value / book value), коефіцієнт Тобіна (Tobin's q) [8, с. 11; 9, с. 28]. Обидва методи відносяться до МСМ-групи і передбачають співставлення різними способами величини ринкової капіталізації компанії (ціни компанії на фондовому ринку) та ба-

лансової вартості. В обох випадках робиться припущення, що ринкова ціна компанії може перевищувати її балансову вартість у випадку дії певних прихованих факторів, які не обліковані компанією. Одним з таких ключових факторів є інтелектуальний капітал.

У випадку використання методу ринкової капіталізації інтелектуальний капітал обчислюється у грошовому виразі за формулою:

$$IC_t = MV_t - BV_t, \quad (1)$$

де IC_t – вартість інтелектуального капіталу компанії на момент часу t ;

MV_t – ринкова вартість компанії (market value) на момент часу t ;

BV_t – балансова вартість компанії (book value) на момент часу t .

У той же час ринкова вартість компанії (MV) розраховується таким чином:

$$MV_t = P_t * V_t, \quad (2)$$

де P_t – ринкова ціна однієї акції компанії на момент часу t ;

V_t – обсяг акцій компанії, що перебувають в обігу на момент часу t .

Балансову вартість компанії розрахуємо на певний момент часу (BV_t) за такою формулою:

$$BV_t = CA_t + FA_t + OA_t + IA_t - L_t, \quad (3)$$

де CA_t – оборотні активи (current assets) на момент часу t ;

FA_t – основні засоби (fixed assets) на момент часу t ;

OA_t – інші активи (other assets) на момент часу t ;

IA_t – нематеріальні активи (intangible assets) на момент часу t ;

L_t – зобов'язання компанії (liabilities) на момент часу t .

Коефіцієнт Тобіна (q) був запропонований Дж. Тобінім, лауреатом Нобелівської премії. Спочатку він був розроблений для прогнозування інвестиційної політики компанії незалежно від певних макроекономічних факторів, таких як відсоткова ставка. Тобін запропонував порівнювати ринкову вартість об'єкту (фонду) із вартістю його заміни, а точніше, вираховувати їх відношення. Виявилось також, що цей коефіцієнт добре підходить для оцінки інтелектуального капіталу [10, с. 117]. Вперше екс-голова ФРС США А. Грінспен звернув увагу на те, що високий коефіцієнт q і велика різниця між ринковою та балансовою вартістю компанії відображають цінність інвестицій у людський капітал та технології [11, с. 316]. Якщо $q > 1$, то компанія отримує з певної власності (наприклад, матеріальних активів) більшу вигоду, ніж її конкуренти, які також володіють приблизно однаковими матеріальними фондами. Вважається, що причиною цього є те, що компанія володіє певними додатковими ресурсами, які значно збільшують ефективність використання матеріальних ресурсів: кращими співробітниками, ефективнішою організацією роботи, клієнтською мережею, тобто інтелектуальним капіталом [10, с. 117]. Якщо ж $q < 1$, то це не означає, що компанія не володіє ІК. Це вказує на те, що рівень компонентів ІК та ефективність їх взаємодії дуже низька, вони не збільшують, а зменшують вартість компанії [12, с. 47].

Коефіцієнт q можна розраховувати як для компанії в цілому, так і для її окремих підрозділів [10, с. 117].

Проведене дослідження літератури не дало однозначної відповіді щодо формули обрахунку коефіцієнта Тобіна для визначення ефективності ІК.

Чисельник формули питань не викликає – це ринкова вартість компанії (MV), яка обраховується за формулою (2).

Складніше із знаменником. Так, в роботах [13, с. 435; 14, с. 108; 15, с. 60; 16, с. 13; 17, с. 82] пропонується ділити на вартість основних виробничих фондів (реальних активів), які включають будинки, споруди та устаткування, тобто основні засоби, та запаси. Тоді маємо формулу:

$$q_t = \frac{MV_t}{FA_t + I_t}, \quad (4)$$

де I_t – матеріальні запаси (inventory) на момент час t .

У роботі [12, с. 47; 18] до вказаного вище переліку пропонується додати також фінансові ресурси без чіткого визначення, що саме маєтєся на увазі, адже дана категорія може трактуватися по-різному і включати різні джерела грошових коштів.

Крім того, в роботах [19; 20, с. 6; 21; 22, с. 76] пропонується для обрахунку коефіцієнта Тобіна використовувати в знаменнику балансову вартість підприємства. Тобто матиме місце наступна формула:

$$q_t^* = \frac{MV_t}{BV_t}, \quad (5)$$

Зазначена відмінність у формулах (4) та (5) досить суттєва, різниця між їхніми знаменниками може для деяких компаній досягати великих значень та чинити суттєвий вплив на коефіцієнт Тобіна.

У випадку формули (4) в чисельник справедливо підставляти ринкову вартість лише матеріальних активів, що в принципі дуже складно вирахувати. Перший спосіб більш близький до початкової формули обчислення коефіцієнта Тобіна, однак потрібно врахувати, що автор запропонував його для дослідження ефективності капіталовкладень в певний вид активів, а не для оцінки ІК. Для останнього краще використовувати все ж другий спосіб (формула 5), який порівнює співставні за масштабом величини і дозволяє більш справедливо оцінити ІК для організацій сфери послуг та фінансових організацій.

У таблиці 1 підраховано коефіцієнт Тобіна за двома формулами (q та q^*), щоб показати, якою буде різниця при використанні різних підходів. Також у таблиці розраховано вартість інтелектуального капі-

талу за методом ринкової капіталізації. Для дослідження обрано по п'ять міжнародних та російських компаній з найбільшою ринковою капіталізацією на 30.03.2012 р. за рейтингом FT Global 500 [23], а також п'ять українських компаній, акції яких мали найбільший рейтинг за березень 2012 р. по версії ПФТС [24].

На основі таблиці 1 потрібно зазначити наступне:

1. Способи обрахунку коефіцієнта Тобіна (за формулою 4 або 5) суттєво впливають на даний показник. Потенційно особливо значною може бути різниця при використанні цього показника для банківських установ.

2. Більшість досліджених компаній мають позитивні величини ІК, а коефіцієнта Тобіна – більше одиниці.

3. Українські компанії значно поступаються міжнародним за абсолютною величиною інтелектуального капіталу, що є цілком логічним, оскільки масштаби діяльності їх також неспівставні. У той же час відносні показники (коефіцієнт Тобіна) подібні до аналогічних показників російських та китайських компаній.

В роботі [27, с. 16] зазначено, що коефіцієнт Тобіна придатний для вимірювання ІК, але при умові тривалих спостережень (більше року). Крім того, даний коефіцієнт потрібно співставляти для компаній в межах однієї галузі, які володіють та використовують подібні «тверді активи» (дослівно «hard assets»), тобто матеріальні активи.

Нижче визначено інтелектуальний капітал компанії Microsoft за 2001-2012 рр. методом Market Value / Book Value (MV/BV) та через коефіцієнт Тобіна (табл. 2). Очевидно, що у довготривалій перспективі ці показники мають приблизно однакову тенденцію. Встановлено, що в останні роки інтелектуальний капітал компанії Microsoft знижується як у вартісному, так і відносному виразі.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, можна підсумувати, що МСМ-методи неможливо застосувати, якщо підприємство не виведене на фондовий ринок (не є публічним), адже необхідною

Таблиця 1

 Оцінка ІК на основі методу ринкової капіталізації та коефіцієнта Тобіна для деяких компаній на 30.03.2012 р., млрд дол. (крім q)

№ в рей-гу	Компанія	MV	BV	Інтелектуальний капітал		
				MV-BV	q^*	q
Міжнародні компанії						
1	Apple	559,00	101,36	457,65	5,52	56,19
2	Exxon Mobil	408,78	162,95	245,83	2,51	1,70
3	PetroChina	278,97	165,98	112,99	1,68	1,15
4	Microsoft	270,64	48,96	221,68	5,53	28,11
5	IBM	241,75	20,70	221,05	11,68	14,54
Російські компанії						
33	Gazprom	145,76	269,60	-123,84	0,54	0,61
62	Rosneft	75,65	72,67	2,99	1,04	0,93
86	Sberbank of Russia	72,19	45,88	26,31	1,57	-
125	Lukoil	51,46	71,02	-19,56	0,72	0,78
Українські компанії						
-	Мотор Січ	0,69	0,78	-0,08	0,89	-
-	Азовсталь	0,68	1,96	-1,28	0,35	-
-	Центренерго	0,36	0,21	0,15	1,70	-
-	Укрсоцбанк	0,35	0,82	-0,47	0,42	-
-	Алчевський металургійний комбінат	0,29	0,15	0,14	1,98	0,49

Джерело: Складено автором самостійно за даними: [23-26] та офіційної фінансової звітності відповідних компаній

Таблиця 2
Динаміка ІК компанії Microsoft, млрд дол. (крім q)

Рік	Ринкова капіталізація (MV)	Балансова вартість (BV)	Інтелектуальний капітал	
			MV-BV	q*
2001	203,451	45,377	157,673	4,44
2002	50,511	303,749	252,995	5,98
2003	287,829	61,400	226,045	4,66
2004	311,242	71,141	239,532	4,34
2005	269,487	44,307	224,681	6,01
2006	245,372	35,699	209,134	6,77
2007	250,219	25,459	249,341	10,47
2008	252,842	22,205	228,664	10,46
2009	208,180	25,296	181,125	7,69
2010	199,451	32,623	165,670	5,90
2011	200,186	44,502	155,684	4,50
2012	257,799	52,911	204,889	4,87

Джерело: Розраховано автором за даними [28]

умовою застосування методів є справедливе визначення ринкової ціни компанії.

Некоректним також може бути результат оцінки ІК, якщо у компанії існують унікальні бізнес-процеси, системи управління тощо, які надають їй потужні конкурентні переваги. У даній ситуації цінність такої компанії повинна зрости, проте до того часу, доки зовнішньому середовищу (ринку) невідомо про ці переваги, ринкова вартість даної компанії не змінюватиметься. Отже, використовуючи підхід до оцінки ІК через виявлення різниці між ринковою та балансовою вартістю компанії, оцінюється не вартість самого ІК, а цінність знання представників ринку про особливості компанії. Як тільки ринку стає відомо про унікальні компоненти ІК, якими володіє компанія – ціна акцій компанії зростає. При відсутності інформації – ціна акцій не зміниться.

Варто відмітити, що обидва описані методи оцінки інтелектуального капіталу мають певні недоліки. Так, показник ринкової капіталізації дуже чутливий до багатьох екзогенних факторів, таких як інвестиційні очікування та відсоткові ставки, загальна фондова активність ринку, політична та соціальна стабільність, інформація та новини про саму компанію. Все це може докорінно змінювати настрої інвесторів, що, власне, визначає ціну акції компанії, а отже і її ринкову капіталізацію. Крім того, балансова вартість підприємства також може занижуватися, наприклад, через амортизаційну політику підприємства або коліватися в різні часові періоди через певні маніпуляції з боку менеджменту компанії. Тому потрібно зауважити, що при застосуванні методів ринкової капіталізації отримані величини можуть включати в себе не лише власне величину інтелектуального капіталу, а й інші величини, що не відносяться до ІК.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Козырев А. Оценка стоимости нематериальных активов и интеллектуальной собственности / А. Козырев, В. Макаров. – М.: Интерреклама, 2003. – 352 с.
2. Хомич С.В. Сучасні підходи до визначення сутності та структури інтелектуального капіталу / С.В. Хомич // Економічний простір : збірник наукових праць – № 52/1. – Дніпропетровськ : ПДАБА, 2011. – С. 119-129.
3. Хомич С.В. Особливості структури інтелектуального капіталу / С.В. Хомич // Економічний простір : збірник наукових праць – № 53. – Дніпропетровськ : ПДАБА, 2011. – С. 109-118.
4. Хомич С.В. Проблема виміру та обліку інтелектуального капі-

талу / С.В. Хомич // Вісник Хмельницького національного університету: Економічні науки. – № 5. Т. 1(180) – Хмельницький, 2011. – С. 110-115.

5. Sveiby K.-E. Methods for Measuring Intangible Assets [Електронний ресурс] / К.-Е. Sveiby. Personal Site [сайт]. – Режим доступу : <http://goo.gl/mefJj> (18.08.14) – Назва з екрана.
6. Sveiby K.-E. Intellectual Capital and Knowledge Management [Електронний ресурс] / Personal Site К.-Е. Sveiby [сайт]. – Режим доступу : <http://goo.gl/sH9ul> (18.08.14) – Назва з екрана.
7. Sveiby K.-E. The Intangible Assets Monitor [Електронний ресурс] / Personal Site К.-Е. Sveiby [сайт]. – Режим доступу : www.sveiby.com/articles/companymonitor.html (18.08.14) – Назва з екрана.
8. Козырев А. Экономика интеллектуального капитала [Електронний ресурс] / А. Козырев; Научные доклады № 7(R)-2006. – СПб. : НИИ менеджмента СПбГУ, 2006. – 30 с. – Режим доступу : <http://goo.gl/ZqjMDR> (18.08.14) – Назва з екрана.
9. Удовиченко О.М. Понятие, классификация, измерение и оценка нематериальных активов (объектов) компании: подходы к проблеме [Електронний ресурс] / О.М. Удовиченко. – Научные доклады № 13(R) – 2007. СПб. : НИИ менеджмента СПбГУ, 2007. – 33 с. – Режим доступу : <http://goo.gl/y9dke> (18.08.14) – Назва з екрана.
10. Скоблякова И. Циклы воспроизводства человеческого капитала / И.В. Скоблякова. – М. : «Издательство Машиностроение-1», 2006. – 201 с.
11. Стюарт Т.А. Интеллектуальный капитал. Новый источник богатства организаций / Т.А. Стюарт; [пер. с англ. В. Ноздриной]. – М. : Поколение, 2007. – 368 с.
12. Труды НГТУ им. Р.Е. Алексеева. Серия «Управление в социальных системах. Коммуникативные технологии». – Н. Новгород : НГТУ, 2008. – 114 с.
13. Стратегічні виклики ХХІ століття суспільству та економіці України: В 3 т. / [За ред. В.М. Геєця, В.П. Семиноженка, Б.Є. Кваснюка]. – К. : Фенікс, 2007. – 544 с.
14. Марченко Л. Проблемы определения, использования и оценки интеллектуального капитала предприятиями республики Беларусь / Л. Марченко, Л. Федосенко // Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2009. – № 1(2). – С. 103-116.
15. Фитц-енц Я. Рентабельность инвестиций в персонал: измерение экономической ценности персонала / Як Фитц-енц; [пер. с англ.: Меньшикова М.С., Леонова Ю.П.]; под. общ. ред. В.И. Черных]. – М. : Вершина, 2009. – 320 с.: ил., табл.
16. Балашов Е. Управление интеллектуальным капиталом организации : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Е. Балашов ; Московский государственный университет им. Ломоносова. – М., 2009. – 24 с.
17. Кендюхов О.В. Вартісний підхід до оцінки ефективності управління інтелектуальним капіталом підприємства / О.В. Кендюхов // Економіка промисловості. – 2004. – № 4. – С. 81-87.
18. Платонов В.В. Разработка системы показателей и классификация методов оценки интеллектуального капитала [Електронний ресурс] / Платонов В.В., Зданович В.А. // Глобалтека [сайт] – Режим доступу : <http://goo.gl/aNlHJl> (18.08.14) – Назва з екрана.
19. Голубкин В.Н. Интеллектуальный капитал в эпоху глобализации мировой экономики [Електронний ресурс] / В.Н. Голубкин, Л. П. Клеева, Л. В. Патока // Бизнес-образование. – 2005. – № 1(18). – Режим доступу : <http://creativeconomy.ru/library/prd1011.php> (18.08.14) – Назва з екрана.
20. Пажуев В.І. Інтелектуальний капітал як стратегічний потенціал організації / В.І. Пажуев // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2009. – № 37. – С. 4-15.
21. Мильнер Б. Управление интеллектуальными ресурсами [Електронний ресурс] / Б. Мильнер // Экономический портал: экономический анализ. – Режим доступу : <http://goo.gl/uS7szb> (18.08.14) – Назва з екрана.
22. Интеллектуальный капитал – основа опережающих инноваций: монография / [под общ. ред. А.В. Безгодова, В.В. Смирнова.] – СПб. : НЦ «Планетарный проект», Орел : ОрелГТУ, 2007. – 336 с.
23. FT Global 500 2012: Market values and prices at 30 March 2012 [Електронний ресурс] / Financial Times [сайт]. – Режим доступу : <http://goo.gl/tzf1N> (18.08.14) – Назва з екрана.
24. Рейтинг учасників ПФТС та цінних паперів [Електронний ресурс] / ПФТС [сайт]. – Режим доступу : <http://goo.gl/e8qPk> (18.08.14) – Назва з екрана.
25. Yahoo Finance [Електронний ресурс] / Yahoo [сайт]. – Режим

- доступу: <http://finance.yahoo.com> (18.08.14) – Назва з екрана.
26. Google Finance [Електронний ресурс] / Google. – Режим доступу : <http://finance.google.com> (18.08.14) – Назва з екрана.
27. Dzikowski R. The measurement and management of intellectual capital: an introduction [Електронний ресурс] / R. Dzikowski //

- IFAC [сайт]. – 1998. – 24 р. – Режим доступу : <http://goo.gl/lotGlo> (19.08.2014) – Назва з екрана.
28. Річні фінансові звіти компанії Microsoft за 2001-2012 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://goo.gl/TKJqrD> (18.08.14) – Назва з екрана.

УДК 334.7

Швед В.В.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки і менеджмента
Винницького соціально-економічного інститута*

КРАУДФАНДИНГ КАК НОВАЯ МОДЕЛЬ ЭКОНОМИКИ

В статье рассматриваются ключевые особенности новой модели экономики – краудфандинга. Рассматривается сущность данного термина. Анализируется связь с традиционными методами финансирования. Раскрываются методологические основы и ключевые приемы краудфандинга. Выделяются ключевые категории, а также анализируются основные достоинства и недостатки. Приводятся примеры использования краудфандинга в Украине.

Ключевые слова: викиномика, краудсорсинг, краудфандинг, народное финансирование.

Швед В.В. КРАУДФАНДИНГ ЯК НОВА МОДЕЛЬ ЕКОНОМІКИ

У статті розглядаються ключові особливості нової моделі економіки – краудфандинга. Розкривається сутність, значення та специфіка впровадження колективного фінансування. Аналізується зв'язок із традиційними методами фінансування. Розглядаються методологічні основи та ключові засоби краудфандинга. Наводяться приклади застосування краудфандинга в Україні.

Ключові слова: вікіноміка, краудсорсинг, краудфандинг, народне фінансування.

Schved V.V. CROWDFUNDING AS A NEW ECONOMIC MODEL

This article reviews the key features of a new economic model – crowdfunding, as collective cooperation of people who voluntarily pool their money or other resources to support the efforts of other people or organizations. The essence of the term is analyzed. Analyzing the relationship with the traditional methods of financing. Disclosed methodological foundations and key techniques of crowdfunding. Highlights key categories, and analyzes the main advantages and disadvantages. Proved prospects of this economic model in comparison with the usual methods of financing. Examples of using crowdfunding in Ukraine.

Keywords: wikinomics, crowdsourcing, crowdfunding, national funding.

Постановка проблемы. На сегодняшний день все большее значение приобретают информационные технологии. Технологическое развитие повлекло за собой появление различных возможностей в области осуществления экономической деятельности финансовых организаций. Доступ к информации огромного числа пользователей позволил сократить разрыв между специалистами и любителями в разных отраслях знаний. В итоге организации получили возможность воспользоваться глобальной деловой сетью в своих целях, привлекая миллионы людей к работе над разными задачами. Появилась новая модель экономики – «Викиномика», созданная на острие технологического развития современной экономики и информационных технологий.

Анализ последних исследований и публикаций. Использование в бизнесе современных коммуникационных возможностей способствовало появлению новых моделей рыночной экономики. Так, с помощью викиномики появились понятия «краудсорсинг» и «краудфандинг», которые со временем стали более распространенными и продолжают развиваться дальше. Отечественные ученые, к сожалению, пока не уделяют достаточного внимания данным направлениям развития экономики.

Формулирование целей статьи. Цель статьи – раскрыть значение понятия «краудфандинг» как нового направления в экономике, рассмотреть основной принцип действия и обосновать его необходимость в современной финансовой среде.

Изложение основного материала. Считается, что краудфандинг – это одна из форм краудсорсинга, который, в свою очередь, является составным элементом викиномики.

Краудсорсинг (англ. crowdsourcing, crowd – «толпа» и sourcing – «использование ресурсов») – передача определенных производственных функций неопределенному кругу лиц на основании публичной оферты, не подразумевающей заключение трудового договора [1].

Это помощь независимых участников-энтузиастов в реализации представленного проекта. Развитие краудсорсинга показало, что если люди готовы жертвовать свое время и силы, то, возможно, они готовы вкладывать деньги в идею. Так появился краудфандинг – сбор средств через сеть на те или иные цели.

Краудфандинг (народное финансирование, от англ. crowdfunding, crowd – «толпа», funding – «финансирование») – это коллективное сотрудничество людей, которые добровольно объединяют свои деньги или другие ресурсы вместе, как правило, через Интернет, чтобы поддержать усилия других людей или организаций. Финансирование по схеме краудфандинга может служить для различных целей – помощь пострадавшим от стихийных бедствий, поддержка со стороны болельщиков, поддержка политических кампаний, финансирование стартап-компаний и малого бизнеса, создание свободного программного обеспечения и многого другого [2].